

Utvecklingspolitisk rapport

- 2009

Historien är tydlig. Den är tydlig mot vem som helst med ett intresse för utvecklingen i världen. Många studier bekräftar bilden, men de datoranimationer professor Hans Rosling konstruerat gör det osedvanligt tydligt. Världen har sedan 1950 blivit ett bättre ställe att leva på och det är möjligheten för handel och kommers som banat väg för ett högre välstånd. Det är i länder där den fria marknaden fått spelrum som det absoluta välfärdsmåttet blivit gällande, det är i dessa länder föräldrar börjar slippa begrava sina barn. Biståndsinsatser har alltför mycket haft en centralekonomisk utgångspunkt och velat ställa till rätta istället för att använda instrument som tar vara på människors inneboende förmåga att själva förändra sin situation. Biståndet bör syfta till att mobilisera människor. Mottagare mobiliseras för att självständigt höja sin välfärd, givaren mobiliseras till att direkt relatera till sin omvärld utifrån medkänsla och närhet.

KDU har en stark tro på biståndet, så pass stark så att den tidigare formulerats i ett kvantitativt mål att det ska uppgå till 2 procent av BNI. Som ett uttryck för ”vi vill mer” är det effektivt, men det är inte nödvändigtvis effektivt för de som förväntas bli hjälpta av dessa pengar. KDU vill idag istället i första hand se till resultat och effekter av biståndet. I utbyte mot svenska skattebetalares generösa bidrag är det vår plikt att se till att varje krona spenderas så effektivt som det bara går. Pengarna skall i första hand gå dit tydliga resultat- och effektmål kan styra arbetet. Exempel på effektmål är att alla oavsett kön ska få utbildning eller att si-och-så många innevånare ska få tillgång till malarianät i ett givet område. Det kan också vara att utvecklingsländer ska kunna göra den resa mot bättre välstånd Sverige gjort utan att miljön får betala det höga pris den ofta gjort hos oss, nedkokat till att deras koldioxidutsläpp ska vara på X nivå.

Med ett kvantitativt flöde av stora belopp genom främst budgetstödet har många biståndsländer blivit beroende av det utländska kapitalet men inte blivit hjälpta till långsiktig självförsörjning.

Varför en generös utvecklingspolitik?

Syskonskapstanken

I KDU har syskonskapstanken alltid haft en viktig plats, vilket ges uttryck i både den nationella och internationella politiken. Syskonskap handlar om att bry sig om varandra vilket är något som KDU vill framhäva även politiskt. Vi vill främja en aktiv och direkt solidaritet mellan människor. Det blir då otillräckligt att stilla sitt samvete med skattsedeln, eftersom solidariteten är ett centralt ansvar alla människor bär. Att vara moraliskt medveten och råda över sina handlingar påbjuder ett ansvar att inte blunda när någon far illa. Omtanken om våra medmänniskor, ska inte begränsas av geografiska gränser och omfatta alla människor. Viljan att visa solidaritet för syskon världen över tar sig för KDU uttryck genom flera demokratiprojekt och ett aktivt värnande om en framgångsrik och effektiv biståndspolitik.

För den som vill vara med och hjälpa kanske möjligheten att skänka pengar till en hjälporganisation känns som en viktig uppgift. Möjligheten att personligen involvera sig i nöden hos medmänniskor driver också många att offra sin egen bekvämlighet för osjälviska gärningar. En utsträckt hand leder ofta till mänskliga möten som gör avstånden i världen betydligt kortare. Uttryck för detta syns i mångas önskan att delta i volontärprogram eller personligen engagera sig utsatta människors liv. Många skänker också regelbundet pengar direkt till ändamål som man ser gör skillnad för människor.

Det flöde av kapital som skickas av migranter i det som kallas privat bistånd motsvarar mer än dubbelt så mycket som den samlade världens bistånd. Troligtvis finns också ett stort, besläktat flöde av kunskap och värderingar. Avstånden till nöden är många gånger kortare för dem som kommit till Sverige och lämnat ett liv bakom sig. Överföringen av pengar till sammanhang man tvingats fly ifrån eller till nära och kära som blivit kvar, överträffar världens alla biståndsföden och utgör en direkt solidaritetsmanifestation som ofta överskuggas av politikernas grandiosa planer för fattigdomsbekämpning. De smäller till och med högre än Hollywoodkändisars stödgalor. Ju kortare resa pengar och konkreta uttryckssätt för solidaritet gör, desto mer engagerande och angelägen blir den för givaren.

Ett syskonskap med kort sändningstid, som sker ansikte mot ansikte är effektivare än ett som passerar mellanhänder, ideologer, administratörer och till och med stjälande händer. Denna princip gäller för både finansiella och konkreta handlingar. För den skull kan inte bistånd begränsas till bara dess motiv och relationen mellan givare och mottagare. Det är kvaliteten och pengars nytta som spelar huvudrollen för att biståndsinsatsen ska göra varaktig skillnad. Men när man diskuterar solidaritet/syskonskap är viljan att sträcka ut en hand och betyda något för en annan människa en grundförutsättning som inte får tappas bort i opersonliga, statliga

myndigheter. Ett statsförmedlat syskonskap via en statlig biståndsorganisation är inte fel men saknar det levande syskonskap som präglar det privata biståndet.

Kristdemokraterna – biståndets vän i Sverige

Det som alltid varit en solidaritetshandling uttryckt med den hjälpande handen människor emellan, har med åren utvecklats med hela länder som åtar sig att långsiktigt stödja varandra ekonomiskt eller med överföring av kunskaper eller material. Kristdemokraterna har mycket aktivt bidragit till att utveckla Sveriges biståndspolitik och ge utrikespolitiken en värdegrundad dimension, bland annat med Alf Svensson som biståndsminister under åren 1991-1994. Som parti har viljan att manifesteras det gränslösa människovärdet manifesterat sig genom Kristdemokratiskt Internationellt Centers (KIC) arbete för demokratiutveckling och kristdemokratiska politikernas engagemang för att på olika sätt utifrån sin kompetens stödja människor som lever under förtryck. KIC har bedrivit uppmärksammat arbete i till exempel Kuba och Vitryssland.

Politiskt sätter kristdemokraterna kampen mot fattigdomen högt på agendan där en hållbar social och ekonomisk utveckling leder till ett utökat välbefinnande. Den kände läkaren och forskaren Hans Rosling har betecknat att det absoluta måttet för ett utökat välbefinnande infinner sig när föräldrar slipper begrava sina barn. För Kristdemokraterna uppnås inte välbefinnandet med almosor utan främjas genom reell ekonomisk tillväxt som tar hänsyn till sociala och ekologiska faktorer. Genom att biståndspengar hamnar där de gör mest nytta kan det göra skillnad för att röja vägen till denna tillväxt.

KDU menar att det viktigaste för att uppnå högre livskvalitet i världens fattiga länder är ekonomisk utveckling. Det viktigaste för att lyfta länder ur materiell fattigdom är handel, demokrati, privat äganderätt och marknadsekonomi samt starka samhällsinstitutioner som garanterar dessa faktorerens upprätthållande över tiden. Därför vill KDU bedriva en utvecklingspolitik som sträcker sig längre än biståndspolitik. Starka samhällsinstitutioner garanterar att äganderätten respekteras, att marknadsekonomin fungerar med samma spelregler för alla, att demokratins grundstenar såsom yttrandefrihet respekteras, och att landet respekteras som handelspartner. Starka samhällsinstitutioner såsom domstolar, polisväsende och parlament är därför det allra viktigaste för att en långsiktig utveckling skall kunna uppstå

KDU anser:

- att biståndspolitik ska vara en del av en utvecklingspolitik med helhetssyn på hur förhållanden för fattiga människor kan förbättras
- att det civila, direkta biståndet frikopplat från skattesedelns skall lyftas upp och erkännas

Sverige - tidig statlig biståndsgivare

1962 lade regeringen den första regeringspropositionen om statligt utvecklingsbistånd till U-länder. Huvudmålet var ”att höja de fattiga folkens levnadsnivå”. Det skulle ske genom fyra delmålen:

- ekonomisk tillväxt
- ekonomisk och social utjämning
- ekonomiskt och politiskt oberoende
- demokratisering

Några år efter denna första regeringsproposition hade det tidigare biståndsorganet CK ersatts med Sida, Swedish International Development Authority. Sida har idag blivit en internationellt erkänd organisation med gott rykte. För att undvika en utveckling där Sida tenderade att utveckla långsiktiga strategier i strid med regeringens preferenser, har Sida alltmer kommit att underordnas Utrikesdepartementet, UD. Sida och UD har utvecklat lite olika roller. UD har hand om större delen av det multilaterala biståndet. UD styr även Sida genom att utarbeta vilka strategier och policys de ska följa. UD har även huvudansvaret för att följa upp resultaten av Sidas projekt. Sida tar hand om det bilaterala biståndet gentemot enskilda länder samt det humanitära biståndet. Sida är även den part som sköter all kontakt med ramorganisationerna. Ramorganisationerna är de 15 folkrörelser som varje år får bidrag från Sida för att bedriva utvecklingsbistånd. Under 1980-talet ökade antalet bidragsländer snabbt och hamnade på upp emot 125 stycken. En radikal reform gjordes sedan 2007 under den borgerliga Alliansregeringen då bidragsländerna minskades till 33. Detta skedde för att kunna koncentrera biståndet och på så vis få mer effekt. Det skapar också en bättre överblick.

Biståndsvärlden - mot ökad samordning

Den globala finanskrisen som briserade under 2008 har slagit hårt mot u-länderna. Råvarupriser, på vilka många u-länder är beroende, har efter många års stigning plötsligt minskat drastiskt. Vissa råvaror som koppar har sett sitt pris falla upp emot 60 procent. Donatorer, så väl nationella som NGOs, har sett sina budgetar krympa och deras engagemang i takt med dem. I vågen efter krisen hörs även protektionistiska röster från många håll. Protektionism är något u-länderna redan är utsatta för i och med EU:s, med fleras, höga tullmurar. En ökad protektionism skulle förvärpa den rådande situationen ytterligare. Ljuspunkter är dock att det under 2000-talet för första gången i biståndets historia börjat ske en större samordning av bistånd på ett internationellt plan. Detta är resultatet av FN:s millenniemål samt Parisdeklarationen.

Parisdeklarationen

Parisdeklarationen innehåller en rad viktiga punkter som ska göra biståndet mer effektivt. De viktigaste delarna är följande:

- Givarländer och mottagarländer ska bli bättre på att redovisa resultaten av bistånd.
- Mottagarländer ska ta ett större ansvar i att genomdriva sin egen utveckling.
- Givarna ska samordna sina insatser bättre.
- Mottagarländer ska fortsätta genomföra ekonomiska och politiska reformer. Målet är att utöka demokratiseringen så att fattigdom bättre kan bekämpas.
- Biståndsländerna ska bli bättre på att anpassa typen av bistånd beroende på det enskilda landets förhållanden.

Milleniemalet

År 2000 skrev 190 länder på ett avtal som förband varje medlemsland att jobba mot att uppnå en rad mål till år 2015. Följande mål skulle vara uppnådda till 2015:

- Andelen extremt fattiga som lever på under en dollar per dag ska halveras.
- Allmän grundskoleutbildning. Alla barn ska gå i grundskola.
- Främja jämställdhet och öka kvinnors möjligheter.
- Minska barnadödligheten med två tredjedelar.
- Minska mödradödligheten med tre fjärdedelar.
- Spridningen av HIV/aids och malaria ska stoppas till år 2015.
- Försäkra en miljömässigt hållbar utveckling.
- Utveckla ett globalt partnerskap och utvecklingsarbete.

I ljuset av dessa internationella överenskommelser och den borgerliga regeringens omstrukturering av biståndet 2007 anser KDU nu det vara dags för en ny, tydligare biståndspolitik som ligger i linje med de internationellt överenskomna målen och vår egen ideologi.

Biståndsströmmen

De största donatorerna i absoluta tal 2008 är USA, Tyskland, Frankrike och Storbritannien.

De största mottagarna i absoluta tal är Irak, Afghanistan, Tanzania och Vietnam. I relativa tal är dock Sverige, Norge och Nederländerna de största donatorerna, alla med årliga biståndsbudgetar på runt 1% av BNI (Bruttonationalinkomsten). Sverige ett föregångsland när det gäller biståndsvolymer. Sverige ger 0,98 procent av BNI 2008. Sverige har dock varit sämre på att redovisa effektiviteten i biståndet än andra stora donatorer (SIDA, 2009).

Det är viktigt att hålla i minnet att dessa siffror bara visar bistånd från stater. Utöver detta finns det cirka 40 000 internationella NGOs. Storlekarna på organisationerna varierar stort. Oxfam är en av de större och omsatte 704,5 miljoner USD 2007 och arbetar i mer än 100 länder. Sedan finns det små lokala sammanslutningar i i-länder som bedriver mindre lokala biståndsprojekt i u-länder.

KDU anser:

- att Sverige aktivt måste verka för att samordna sina biståndsinsatser med andra länder när man nu kommit överens om gemensamma mål för utvecklingspolitiken (Milleniemalet med mera)

Biståndsformerna som ger resultat

Stabila samhällsinstitutioner har visat sig nästan omöjligt att stimulera fram med biståndspengar. Många av Västvärldens stora givarländer, har länge försökt stödja samhällsinstitutionerna i utvecklingsländer genom att ge direkt stöd till regeringar genom så kallat budgetbistånd, en betydande del av det cirka en biljon dollar stora biståndet som västvärlden pumpat in i Afrika sedan 1950. Budgetbiståndet har många gånger trängt undan investeringar som skulle ha skett ändå, det försvinner lätt i administration och om det är öronmärkt för ett visst syfte så fördelas det ojämnt. Budgetbiståndet bör därför avvecklas.

Demokratibiståndet PAO (PartiAnknutna Organisationer), som förmedlas genom organisationer uppgår till 75 miljoner kronor och administreras idag av de politiska partierna representerade i riksdagen. Det bör behållas i sin nuvarande utformning men koncentreras mot demokratiframjande arbete. För att på sikt göra länder självförsörjande är dock det viktigaste att stärka ländernas produktivitet. Verktyg vi kan använda för att stärka länders produktivitet är program för mikrokrediter, avvecklande av handelshinder och att med olika verktyg såsom tydliga krav för skuldavskrivning stärka inslagen av marknadsekonomi.

Utveckla

Mikrokrediter och lån

Mikrokrediter är ett av de mest effektiva sätten att utveckla företagande i liten skala i utvecklingsländer. Privatpersoner som tar ett mikrolån tar ett personligt återbetalningsansvar och har en ekonomisk idé bakom låntagandet. Det kan vara att köpa en solcellspanel för att låta grannar ladda sina mobiltelefoner eller en gris för en småskalig köttproduktion. Sverige finansierar idag indirekt mikrokrediter genom delägarskap i världsbanken som bedriver mikrokreditprojekt i flera länder. Världsbanken ger också lån till större företag och statliga organisationer. Tillsammans med utlåning erbjuder man också experthjälp inom olika områden, vilket ökar återbetalningsgraden. Mikrokreditgivare och andra långivare har en avgörande roll att spela för utveckling i världen, särskilt i områden som idag saknar fungerande kapitalmarknader.

Tydliga motprestationskrav för skuldavskrivning och bistånd

För att kunna ha nytta av bistånd måste mottagarlandet ha en god politik (låg inflation, budgetbalans och öppenhet för handel) samt goda institutioner (låg korrupktion, hög rättssäkerhet och effektiv byråkrati). Att ställa rätt krav på mottagarländer för att skriva av skulder är därmed av högsta vikt för ett framtida effektivt bistånd.

Avdragsrätt för gåvor för mer ideellt bistånd

Genom att göra gåvor till organisationer avdragsgilla kan staten stimulera till ett större givande. Det större givandet hjälper inte bara organisationerna som bedriver utvecklingsarbete, utan bidrar också till att göra donatorerna involverade i biståndet. Det är till gagn för granskning av medlens användning och höjer kvaliteten i biståndet.

"Cash on delivery" för ökat ansvarstagande

"Cash on Delivery" är en ny idé som förts fram av den Washingtonbaserade tankesmedjan Center for Global Development. Genom att betala för faktiska resultat kan man stärka en regerings ansvarskänsla för att uppnå dem. Som ett exempel genomför man först en oberoende granskning av hur många barn som går i skolan i ett land. Sedan ger man ett löfte om en utbetalning av t.ex. \$100 för varje ytterligare barn som börjar skolan utöver nuvarande nivå. Vid årets slut visar en oberoende granskning hur många ytterligare som börjat skolan och utbetalningen görs.

Behåll

Stöd till frivilligorganisationer

Organisationer som arbetar för utveckling i utvecklingsländer innefattar både stora multinationella organisationer som FN:s olika organ, och mindre frivilligorganisationer med grund i religiösa samfund, fackföreningar och andra gemenskaper. Organisationerna har ofta en hög grad av finansiering från frivilliga gåvor från företag och enskilda personer. Denna ideella del av organisationerna gör att de har ett egenintresse i att redovisa sin finansiering, sitt arbete och sina resultat öppet och lättillgängligt. Flera av organisationerna kan genom fortsatt eller utvecklat stöd av biståndsmedel effektivisera sin administration och fokusera på att med frivilliga gåvor bedriva sin kärnverksamhet i olika utvecklingsländer. Det är dock viktigt att skattepengar inte tränger ut ideella medel i frivilligorganisationer, och därför bör tydliga regler gälla för hur stor del av arbetet som skall finansieras genom ideella gåvor. För de ideella organisationernas legitimitet är det eftersträvansvärt att gåvodelens andel av

insatserna kan öka. Det är också viktigt att de organisationer som stöds med biståndspengar verkligen bidrar till en positiv utveckling. Om biståndspengar kanaliseras genom organisationer med en politisk agenda som inte respekterar alla människors lika värde och ett demokratiskt samhällsskick så riskerar biståndet att göra mer skada än nytta. Organisationer som inte kan uppvisa resultat av sitt arbete måste få neddragna anslag samtidigt som organisationer som effektivt lyckas bekämpa fattigdom bör få höjda anslag.

Avveckla

Budgetbistånd

Budgetbistånd eller programstöd är ett sätt att, ofta multilateralt, stödja en viss sektor som till exempel sjukvård (programstöd) eller mottagarlandets samlade utvecklingsinsatser (budgetbistånd). Andelen av Sveriges Sida-administrerade bistånd som går genom programstöd har mellan år 2000 och 2008 ökat från 9 procent till 16 procent. I Afrika söder om Sahara, det i Sveriges bistånd högst prioriterade området, gick mer än tre gånger så mycket pengar till programstöd som till stödande av enskilda organisationer 2008. Detta är ett problem av flera orsaker. För det första är det mycket svårt att mäta resultaten av budget eller sektor/programstöd. Landet finansierar en del av verksamheten själv, och andra biståndsgivare bidrar med andra delar vilket gör att det i slutändan blir en svåröverskådlig finansieringssituation. Biståndet försvinner ofta i administrationen som trots medföljande krav på redovisning och transparens får mer pengar i omlopp vilket kan öka korruptionen i redan korruperade system.

Riksrevisionen har uttalat skarp kritik mot hur regeringen och Sida hittills skött budgetbiståndet, som man menar haft otydliga riktlinjer och inte kunnat utvärderas. Sverige har under lång tid varit den största enskilda givaren av budgetbistånd till den palestinska staten, vilket kan ses som ett exempel på biståndspengar som inte åstadkommit nämnvärda resultat. Det är dessutom mycket svårt att överhuvudtaget mäta resultaten av denna sorts bistånd, då budgetstöd i praktiken ofta tränger undan investeringar som mottagarlandet annars finansierat själv. Ytterligare ett problem med att distribuera stöd till enskilda sektorer (sjukvård, jordbruk etcetera) genom en dåligt fungerande statsapparat är att pengarna tenderar att spenderas där det är enklast att spendera dem, inte i avlägsna regioner med dåliga kommunikationer.

KDU anser:

- att Sverige bör införa avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer som arbetar med utveckling i fattiga länder.
- att en större del av biståndet måste kanaliseras som lån till individer i mottagarländer (mikrokrediter).
- att Sverige måste ha enhetliga och absoluta krav för samarbete med mottagarländer, och att inget bistånd utöver humanitärt bistånd delas ut till mottagarländer som inte uppfyller dessa krav.
- att Sveriges bistånd även fortsättningsvis delfinansierar de ideella organisationernas arbete i utvecklingsländer
- att Sverige måste ställa tydliga krav på respekt för alla människors lika värde och demokrati hos samarbetsorganisationer i utvecklingsarbetet
- att budget-, program-, och sektorstöd skall vara en mindre del av svenskt bistånd
- att budget-, program-, och sektorstöd till mottagare där risken är hög risk för korruption omedelbart avvecklas

Biståndets viktigaste användningsområden

Biståndet har en rad olika användningsområden där vissa är större och andra mindre. KDU anser att nedanstående är de viktigaste att prioritera i det skattefinansierade biståndet. Oavsett vilket område pengarna används till är det dock ett absolut krav att de får mätbara *effekt- och resultatmål* som kan följas upp och utvärderas. Först när man kan sätta upp tydliga effektmål för biståndet kan man uppnå ansvarsskyldighet hos alla involverade parter.

Sjukvård

Rätten till liv är en av de mänskliga rättigheterna, rätten till liv är också direkt kopplat till att man har tillgång till en bra och säker hälsa. Det är av största vikt att alla världens människor försäkras en god sjukvård. Utan en frisk befolkning är det omöjligt att nå välfärd och ekonomisk utveckling. Att bygga sjukhus, fylla det med nödvändig utrustning och personal är en viktig del av biståndet. Idag är tillgången på bra och effektiva mediciner en bristvara i u-världen.

Ett av problemen är patentregler som ger dyra och svåråtkomliga mediciner. Idag äger västvärldens läkemedelsföretag patent på de flesta patentskyddade mediciner, patent som hindrar läkemedelsföretag i utvecklingsländer att producera samma medicin fast billigare. Patenten är samtidigt en förutsättning för att medicinen ska kunna tas fram. KDU vill att man genom multilaterala förhandlingar med läkemedelsföretagen skall förhandla fram förutsättningar för läkemedelsföretagen att själva sälja medicin billigt alternativt släppa patenträttigheter i utvecklingsländer. Ett sätt kan vara att skapa tydligare internationella regler som förhindrar parallellimport. Ett annat problem ligger i att det framförallt är lönsamt att forska på den rika världens sjukdomar. Det skapar en brist på effektiva mediciner mot sjukdomar som framförallt finns i fattigare länder. En global forskningsfond borde därför upprättas med mål att skapa en forskning inriktad på u-världens sjukdomar.

Sjukdomsbekämpning innehåller många exempel på bistånd som varit effektivt. Genom huvudsakligen biståndsprojekt har smittkoppor utrotats och polio och mässling mer eller mindre försvunnit från världskartan.

Malaria är en sjukdom som drabbar många, speciellt i u-länder, trots att sjukdomen är relativt billig att förebygga. Får man bukt med malarian och stoppar dess mutationer så ökar också samhällets konkurrenskraft, eftersom fler kan arbeta. Att dela ut eller subventionera ett antal myggnät mot malariamygg är ett ofta uppmärksammat syfte som kan utvärderas med effektmål.

Idag är HIV en av de värsta sjukdomarna och den skördar många människors liv. Så sker till trots att det idag finns medicin som gör att den smittade kan leva ett långt och bra liv. Mediciner måste därför distribueras och subventioneras. Samtidigt är det viktigt med utbildning för att komma åt själva smittospridningen.

Säkerhet

Frågan om säkerhet kan tyckas vara enbart en försvarsfråga, men den har även koppling till biståndet. Under de senaste 15 åren har 16 av världens 20 fattigaste länder genomlidit väpnad konflikt (SIDA, 2009). I de flesta fattiga länder finns det idag många hinder som stoppar biståndet från att nå sin absoluta kvalitet. Det kan bland annat vara etniska motsättningar inom landet som skapar osäkerhet och otrygghet. Det är viktigt att biståndets resurser bidrar till konflikthantering mellan dessa grupper, för annars finns det stora risker att biståndet aldrig kommer kunna bli effektivt. Genom mer dialog mellan olika grupper kan man bygga på samförstånd och sträva mot gemensamma mål istället för att bekämpa varandra.

För att bistånd ska kunna leda till en demokratisk utveckling så kan ibland fredsframtvingande eller fredsbevarande styrkor sättas in. För att finansiera dessa typer av aktioner så ska man främst ta pengar ifrån försvarsbudgeten, men KDU menar också att det vid behov ska vara möjligt att ta pengar ifrån biståndsbudgeten.

Klimat

Alla människor har rätt till att leva i en trygg miljö. Med trygg miljö menar vi mer än bara sjukvård, rättsväsende och allas lika värde. Att leva i en värld där man inte behöver oroa sig för torka som förstör säsongens skörd eller orkaner som ödelägger hela byar, är också att leva i en trygg miljö. Klimatförändringarna drabbar länder i den tropiska delen av världen extra hårt, nästan alla länder i den tropiska delen är utvecklingsländer. Det är därför viktigt att biståndet främjar projekt i utvecklingsländer som handlar om hur man minskar sina utsläpp av växthusgaser samt strävar efter hållbara klimatsatsningar. Detta är inte bara viktigt för att de i fattiga länder ska leva i en säker miljö, det är också viktigt eftersom miljöproblemen är globala. Att även lägga resurser på att små jordbruk på landsbygden går mot en mer miljövänlig form bör också vara en mycket viktig del i satsningen.

För att länder ska klara av att hantera de klimatsatsningar som sker genom biståndet är det också viktigt att de har utbildning och kunskap om hur man hanterar dessa medel. Många länder som idag har god välfärd har gjort en resa kantad av en hög miljökostnad. För att nå en välfärdsnivå där miljöhänsyn naturligt kan tas om hand av det egna samhället krävs stödande insatser från redan utvecklade länder. Därför är också utbildning kring hållbar utveckling ur miljösyn en viktig del i processen.

Det är västvärlden som har stått för de stora koldioxidutsläppen historiskt. Idag håller den rollen på att tas över av nya länder. Europa bör aktivt stödja utvecklingsländer och samtidigt främja en utveckling där länderna når en utvecklingsnivå då de själva kan ta ansvar.

Stöd i klimatarbetet kan också innebära att bidra med kunskap om ett jordbruk under nya klimatförutsättningar. Den gröna revolutionen, genom vilken nya, starka, högproducerande plantor rullats ut över världen har höjt livsmedelsproduktionen och räddat miljoner liv.

Utbildning

Alla människor ska ha lika förutsättningar. För att ha lika förutsättningar så kräver det också att alla människor har rätt till likvärdig utbildning. Biståndet har under lång tid satsat på att främja utbildning av främst barn i utvecklingsländer. Fler barn har nu fått lära sig skriva och läsa, och har på det sättet fått ett försprång i livet. Fortfarande är det dock så att många barn tvingas arbeta istället för att gå i skolan. Det är oacceptabelt.

Vi i KDU tycker att alla barn ska få gå i skolan. Biståndet får inte sluta satsa på utbildning förrän alla barn har tillgång till utbildning. Det är också viktigt att man satsar på den högre utbildningsnivån, eftersom detta kommer bli så kallad "hjälp till självhjälp". Idag är det nästan enbart akademiker ifrån rika länder på den globala arbetsmarknaden, detta gör det mycket svårt för de ifrån fattiga länder att konkurrera om jobben. Satsar man på högre utbildning så kommer människor från utvecklingsländer ha stora chanser att slå sig in på den globala marknaden. Dessutom kommer personer med högre utbildning i stor utsträckning att hjälpa länderna på deras väg mot utveckling. Det är speciellt viktigt att satsa på att flickor får utbildning eftersom deras utbildningsnivå är mycket låg. Utbildning är också ett sätt att motarbeta korruption, då den ökar kunskapen om samhället. Utbildning är ett område som av sin natur är kantat med utvärdering (betyg, antal inskrivna och utexaminerade elever etc.), så det finns goda möjligheter att mäta resultat och effektmåls uppnåendegrad.

Utbildning handlar också om att utbilda yrkesverksamma människor som befinner sig i nyckelpositioner för landets utveckling. Bra lagar räcker sällan om domare och administratörer i rättsväsendet inte har utbildning i att minska korruptionen. Då kan heller inte äganderätten upprätthållas på sikt.

Demokrati

I vissa debatter kring demokratibiståndet hör man ibland att Sverige inte borde ge bistånd till auktoritära stater, vilket är riktigt. Alltför ofta har bistånd på ett missriktat sätt hamnat auktoritära och totalitära staters fickor. Vi menar att bistånd ska riktas till demokratiskt styrda krafter i dessa stater för att föra länderna i rätt riktning. Det är även viktigt att ge stöd till en oberoende media och ett civilt samhälle. För att detta ska fungera och biståndet ska vara legitimt, måste skotten mot regimen vara vattentäta. Om detta begränsar insatsen för biståndet är det ändå bättre än att fortsätta göda regimen. En oberoende media och ett starkt civilt samhälle är båda faktorer som är oundgängliga för att skapa en fungerande demokrati och informera befolkningen om sina rättigheter och ge samhällsinformation.

Det svenska biståndet har vid flera tillfällen spelat en viktig roll när det gäller stärkandet av oberoende medier, demokratiska politiska krafter samt det civila samhället, detta är något vi ser mycket positivt på. Vi tror att dessa faktorer är viktiga när det gäller bekämpningen av korruption och elitstyre. Att lägga biståndspengar på olika projekt som främjar demokrati är en satsning på en långsiktig utveckling av landet. Mer demokrati är en förutsättning för en ekonomisk utveckling på längre sikt då äganderätt respekteras och rättsstaten kan ta form.

Jämlikhet

Att alla människor har lika värde är för oss en självklarhet, men det är det tyvärr inte för alla. Svenskt bistånd har kämpat för att alla människor ska ha samma möjligheter och samma. Projekt som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män har varit mycket lyckade och många kvinnor har fått utbildning när kvinnor får möjlighet till utbildning och då kan bli en del av arbetsmarknaden, kan man minska fattigdomen då fler kommer i arbete och bidrar till statskassan. Detta är dock en fråga som för biståndet är relativt ny och vi vill se ökade insatser när det gäller just frågan om jämlikhet och jämställdhet.

KDU anser:

- att allt statsfinansierat svenskt bistånd skall vara följt med mätbara effekt- och resultatmål.
- att sjukvård och utbildning skall vara prioriterade biståndsområden
- att Sverige bör ta initiativ till multilaterala överenskommelser med läkemedelsbolag för indirekta subventioner av dyra läkemedel
- att biståndsbudgeten vid behov skall kunna användas för väpnade insatser som stödjer biståndsverksamheten

Handel – nyckeln till fattigdomsbekämpning

Frihandel skapar frihet och välstånd

KDU menar att frihandel är den riktigt rättvisa handeln där människor tillåts producera de varor och tjänster som man är bäst på och där inga stater påverkar vad det är som ska produceras i respektive land. Mer systematiskt kan man säga att frihandel innebär tre övergripande fördelar:

För det första innebär frihandel en global optimal allokering av resurser mellan olika länder. Till exempel är ett glas vatten av lite värde för någon som bor nära en flod, men av enormt värde för den som befinner sig i en öken. Handel gör att varor och tjänster kan allokeras, eller fördelas, till dem som värder dem högst.

För det andra leder handel till specialisering – att producenter tillåts producera de varor och tjänster som man är allra bäst på att tillverka. Detta är ett fenomen som nationalekonomer kallar komparativa fördelar och innebär att producenter kommer att tillverka det som man är, relativt sett, bäst på. Det leder i förlängningen till högre kvalitet och lägre priser på de handlade varorna och tjänsterna.

För det tredje tillåter handel oss konsumenter att dra nytta av att varor och tjänster produceras betydligt mer effektivt när man kan göra det på stor skala. Handeln gör att producenter kan sälja sina varor på en betydligt större marknad och därmed dra nytta av skalfördelar – vilket i förlängningen alltså gynnar oss konsumenter genom lägre priser.

Utvecklingsländer har, mycket generellt sett, flera egenskaper som gör att frihandel skulle leda till en positiv ekonomisk utveckling och därmed en minskning av fattigdom. Vi har redan sett hur en exportdriven ekonomi i Sydostasien och Kina lett till att miljontals människor lyfts ur fattigdom, men det finns även liknande exempel, om än i mindre skala, från till exempel Sydamerika och Afrika. Den otroliga ekonomiska utvecklingen vi sett i Sydostasien har varit korrelerad med kraftigt fallande tullar. En ekonomisk utveckling är inte heller den enda positiva konsekvensen av handel utan det leder också till mer kontakter och beröringspunkter mellan människor från olika kulturer och länder vilket gör att gränser suddas ut och förståelsen för det främmande ökar.

Tittar man på siffror hämtade från FN:s Development Report 2005 ser man hur snedfördelade tullarna är. Visserligen har Sverige och andra OECD-länder generellt sett de lägsta tullarna, men tittar man på var tullarna slår någonstans så ser man det oerhörda; att både USA och EU har de högsta tullarna mot de allra minst utvecklade länderna. KDU:s position är i första hand en värld helt utan handelshinder, men vi tror att de rika länderna måste ta ledningen och till att börja med ensidigt avskaffa tullar mot utvecklingsländer.

Det finns många goda exempel på hur frihandel bidragit till att lyfta människor ur fattigdom, men även om KDU förespråkar frihandel som en väg från ofrihet och fattigdom tror vi inte att detta kommer lösa alla problem och orättvisor i vår värld. Det finns inte en automatisk kausalitet mellan låga tullar och ekonomisk utveckling, utan det behövs något som kompletterar. Att driva frågan om frihandel alltså bör vara en viktig del i Sveriges strategi, men KDU inser också att det behövs ett effektivt utvecklingsarbete där man jobbar med att bygga starka institutioner och det civila samhället.

KDU menar att det framförallt är den privata marknaden, och inte staten, som ska driva ett lands utveckling. Därför ser vi det som mycket positivt när västerländska internationella företag etablerar sig i utvecklingsländer. När ett företag väljer att förlägga produktion eller forskning i ett utvecklingsland leder det inte bara till direkta jobb för dem som anställs utan man ser en dominoeffekt genom att det behövs både många serviceyrken och infrastruktur för att stödja det etablerade företaget. Vi vill dock betona att KDU anser att västerländska företag bör ta ett speciellt socialt och ekologiskt ansvar vid etablering i utvecklingsländer. Företagen har en oerhörd maktposition gentemot sina anställda och det finns sällan några som helst sociala skyddsnät varför vi tycker att ett socialt ansvarstänkande är ett krav man kan ställa på både Svenska och andra västerländska företag vid etablering i utvecklingsländer. Med stöd av förvaltarstapstanken ser KDU det också som självklart att företagen ska ta ett miljöansvar i de länder där de är verksamma – även om det aktuella landet inte skulle ha tvingande lagar på detta område.

Det kapitalflöde som den privata marknaden drivs av är heller inte försörjt av staten som aktör. Vi har redogjort för den enorma storlek och betydelse den privata överförseln av kapital från anhängiga som arbetar i västvärlden spelar för investeringar och företags startande.

KDU anser:

- att ökad frihandel skall vara ett prioriterat mål för svensk utvecklingspolitik

EUs jordbrukspolitik CAP – ett hinder för utveckling

Intentionerna med EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) kan i mångt och mycket sägas vara goda; man vill garantera en hög kvalitet på den producerade maten, stödja glesbygden, bevara de öppna landskapen och stödja ett hållbart jordbruk. Tyvärr är det dock så att de goda intentionerna resulterar i mycket negativa konsekvenser för jordbrukare i utvecklingsländer, och framförallt i Afrika. Subventionerna, som utgör nästan 50 procent av EU:s budget på 116 miljarder euro, gör att det är omöjligt för icke-subventionerade jordbrukare i utvecklingsländer att konkurrera med de europeiska bönderna, trots att de egentligen har betydligt lägre kostnader för att framställa sina produkter. Att det dessutom ofta möts av tullar (cirka 18-28 procent) på de varor de kan producera allra billigast samt att varor som inte kan säljas i Europa dumpas i utvecklingsländer förstärker effekten av jordbrukssubventionerna.

KDU tycker inte att det är acceptabelt att de rikaste länderna i världen ska subventionera sin egen jordbruksindustri och låta afrikanska bönder – genom utebliven export – och oss medborgare – genom högre livsmedelspriser – stå för kostnaden. CAP bör successivt fasas ut över ett antal år för att låta de europeiska jordbrukarna anpassa sig till en vanlig marknadssituation där det är tillgång och efterfrågan som styr och inte procentsatser i EU:s budget. Det finns dock vissa delar av CAP som också i framtiden bör finnas kvar. Till exempel finns det ett värde i att behålla öppna landskap och vi tror också att EU i framtiden bör säkerställa att kvaliteten på jordbruksprodukter är hög inom hela unionen samt att jordbruket bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt.

Som ett exempel på vad som händer när man avskaffar regleringar kan vi ta den oreglerade blomsterhandeln. Här tillåts till exempel Kenya att fritt exportera blommor till Europa och kan därmed dra nytta av stordriftsfördelar och därmed mer avancerad teknik för att odla blommor så effektivt som möjligt. Dessutom ger industrin också mer än en halv miljon direkta jobb till landet och bidrar därmed kraftigt till den ekonomiska utvecklingen. Problemet är dock att om de kenyanska bönderna hade velat odla mat istället hade de alltså möts av höga strafftullar när de exporterade till Europa samt ett omöjligt kostnadsläge eftersom den europeiska jordbruksindustrin är så kraftigt subventionerad.

Sammanfattningsvis anser KDU att tullar på jordbruksprodukter från utvecklingsländer bör avskaffas så snabbt som möjligt samt att CAP ska fasas ut successivt. Att subventioner i Europa slår ut jordbruksindustrin i utvecklingsländer och bidrar till att öka fattigdomen tycker vi är oacceptabelt och helt oförenligt med den Kristdemokratiska ideologin. Vi tror att man kan behålla kvaliteten och ett hållbart jordbruk i Europa utan att staten ska hålla industrin under armarna, men vi inser också att det finns inslag i jordbrukspolitiken som i grunden är positiva, och man bör därför konstruera riktade insatser för att behålla till exempel öppna landskap, säkerställa ett hållbart jordbruk och garantera kvaliteten över hela unionen.

KDU anser:

- att EU:s jordbrukspolitik CAP skall fasas ut

Sammanfattning

KDU vill se ett generöst och effektivt bistånd styrt av mål som utvärderas och följs upp varje år. Om inte biståndet kan visas ge någon effekt bör det dras in.

KDU anser:

- att det civila biståndet frikopplat från skattesedeln skall lyftas upp och erkännas
- att biståndspolitiken skall vara en del av en utvecklingspolitik med helhetssyn på hur förhållanden för fattiga människor kan förbättras
- att den bästa forskningen om biståndets effektivitet måste vägleda Sveriges prioriteringar
- att synen på biståndet, biståndets effektivitet och syfte förändrats så många gånger under historien att vi måste vara ständigt beredda att ompröva våra ståndpunkter.
- att Sverige aktivt måste verka för att samordna sina biståndsinsatser med andra länder när man nu kommit överens om gemensamma mål för utvecklingspolitiken (Millenniummålen med mera)
- att en större del av biståndet måste kanaliseras som lån till individer i mottagarländer (mikrokrediter).

- att Sverige måste ha enhetliga och absoluta krav för samarbete med mottagarländer, och att inget bistånd utöver humanitärt bistånd delas ut till mottagarländer som inte uppfyller dessa krav.
- att Sverige bör införa avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer som arbetar med utveckling i fattiga länder.
- att Sveriges bistånd även fortsättningsvis delfinansierar de ideella organisationernas arbete i utvecklingsländer
- att Sverige måste ställa tydliga krav på respekt för alla människors lika värde och demokrati hos samarbetsorganisationer i utvecklingsarbetet
- att budget-, program-, och sektorstöd skall vara en mindre del av svenskt bistånd
- att budget-, program-, och sektorstöd till mottagare där hög risk för korruption omedelbart avvecklas
- att sjukvård och utbildning skall vara ett prioriterade biståndsområden
- att Sverige bör ta initiativ till multilaterala överenskommelser med läkemedelsbolag för indirekta subventioner av dyra läkemedel
- att biståndsbudgeten vid behov skall kunna användas för väpnade insatser som stödjer biståndsverksamheten
- att ökad frihandel skall vara ett prioriterat mål för svensk utvecklingspolitik
- att EU:s jordbrukspolitik CAP skall fasas ut